

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Sžo/67/2014
Identifikačné číslo spisu:	7013201253
Dátum vydania rozhodnutia:	06.10.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:7013201253.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemkovej PhD. a zo sudcov JUDr. Nory Halmovej a JUDr. Petry Príbelskej PhD. v právnej veci navrhovateľa: R. H. T., M. F. 7, Y. Q. T., proti odporcovi: O. právnej pomoci, kancelária Košice, so sídlom Moyzesova 18, Košice, o opravnom prostriedku navrhovateľa zo dňa 07. septembra 2013 proti rozhodnutiu odporcu sp.zn. 5708/2013, Ev.č. 34095/2013 zo dňa 01. augusta 2013, konajúc o odvolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č.k. 3Sp/45/2013-42 zo dňa 12. marca 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 3Sp/45/2013-42 zo dňa 12. marca 2014 p o t v r d z u j e.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach podľa § 250q ods. 2 v spojení s § 250j ods. 2 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie odporcu (ďalej aj „Centrum“), vec mu vrátil na ďalšie konanie a účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Napadnutým rozhodnutím odporca navrhovateľovi nepriznal nárok na poskytnutie právnej pomoci s poukazom na § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z.z.“). Odporca tak rozhodol z dôvodu, že nebola vylúčená zrejma bezúspešnosť sporu, čím žiadateľ nesplnil jednu z troch kumulatívnych podmienok na priznanie nároku na právnu pomoc.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uvádza, že predmetné rozhodnutie odporcu je potrebné zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci vo vzťahu k zrejmej bezúspešnosti.

Prvostupňový súd označil ako spornú skutočnosť v prejednávanej veci otázku posúdenia, či vo veci vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves sp. zn. 10C/90/2010 možno vo vzťahu k dovolaniu navrhovateľa konštatovať zrejmú bezúspešnosť. Odporca argumentoval skutočnosťou, že žiadateľ o poskytnutie právnej pomoci neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by zakladali dôvodnosť dovolania.

Podmienky prípustnosti dovolania upravuje Občiansky súdny poriadok v § 236, § 237 a v § 238. Ak nie je dovolanie prípustné podľa § 238 O. s. p., musí dovolací súd skúmať, či dovolaním napadnuté rozhodnutie nie je zaťažené niektorou z väd podľa § 237 O.s.p., a to nie len na námietku dovolateľa, ale z úradnej povinnosti. Ak zistí, že rozhodnutie trpí takou vadou, toto rozhodnutie zruší. Na základe uvedených tvrdení má krajský súd za to, že neobstojí zistenie odporcu, že navrhovateľ v konaní o žiadosti na priznanie nároku na právnu pomoc neuviedol žiadnu zo skutočností zakladajúcich dôvodnosť ním podaného dovolania.

V neposlednom rade prvostupňový súd uvádza, že pre nenaplnenie požiadavky § 6 ods. 1 písm. b/ zákona č. 327/2005 Z. z. nestačí, ak zrejmú bezúspešnosť sporu nemožno vylúčiť, ale je nevyhnutné, aby bezúspešnosť sporu žiadateľa bola tak jednoznačná, že je zrejmá už na základe zbežného posúdenia veci. V opačnom prípade ide len o možnú bezúspešnosť sporu, ktorá sama o sebe nevylučuje žiadateľa z nároku na poskytnutie právnej pomoci. Krajský súd prízvukuje, že je potrebné mať na zreteli, že rozhodovanie o priznaní nároku na poskytnutie právnej pomoci predstavuje obmedzenie práva na súdnu a inú právnu pomoc garantovaného ústavou, preto je nanajvýš nutné brať do úvahy článok 13 Ústavy Slovenskej republiky tak, aby do tohto práva bolo zasiahnuté skutočne len v nevyhnutnej miere a vždy v súlade so zákonom.

Krajský súd uložil odporcovi povinnosť opätovne posúdiť žiadosť žiadateľa, a to z hľadiska splnenia podmienok stanovených v § 6 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.

II.

Proti tomuto rozsudku podal odporca odvolanie v lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 O.s.p., § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., § 250l ods. 2 O.s.p.). Žiadal rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, a to z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p.

Odporca v odvolaní namieta skutočnosť, že krajský súd sa vôbec nevysporiadal so skutočnosťou oneskoreného podania opravného prostriedku navrhovateľa zo dňa 07.09.2013. Podľa odporcu bolo napadnuté rozhodnutie odporcu doručené navrhovateľovi dňa 09.08.2013 a lehota na podanie odvolania uplynula dňa 24.08.2013.

Odporca podotýka, že krajský súd sa skutočnosťami a okolnosťami doručenia rozhodnutia odporcu navrhovateľovi v priebehu konania intenzívne zaoberal, avšak v odôvodnení rozsudku len stroho konštatoval, že navrhovateľ podal opravný prostriedok včas. Prvostupňový súd sa vôbec nezmenil, ako došiel k tomuto záveru a ako posúdil doručenie rozhodnutia odporcu navrhovateľovi. Odporca má za to, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil.

III.

Navrhovateľ využil svoje právo, k odvolaniu odporcu sa písomne vyjadriť. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolanie odporcu zamietol.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu argumentuje tým, že podľa § 6 ods. 1 písm. a/, b/, c/ zákona č. 327/2005 Z.z. boli splnené všetky tri podmienky na poskytnutie právnej pomoci, no nestalo sa tak. Navrhovateľ má za to, že postupom Centra bol ukrátený na svojich právach. Centrum porušilo § 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.

Navrhovateľ k doručeniu rozhodnutia Centra uvádza, že opravný prostriedok zo dňa 07.09.2013 nebol Centru vrátený ako neprevzatá zásielka, naopak zásielku prevzal navrhovateľ v zákonnej úložnej lehote a v zákonnej lehote podal opravný prostriedok. Podľa navrhovateľa bolo preukázané, že v čase doručovania sa v mieste doručenia nezdržoval.

Navrhovateľ následne poukazuje na bežnú prax súdov v prípadoch, že zásielky sú adresátom vyzdvihnuté v úložnej lehote, ktorá preto existuje a lehota na podanie opravných prostriedkov je dodržaná. Podľa Centra však úložná lehota prestala existovať.

Argumentácia odporcu je podľa navrhovateľa zavádzajúca, v rozpore s príslušnými ustanoveniami O. s. p., správneho poriadku, predpismi pošty a so súdnou praxou.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. s použitím § 246c O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní odporcu (§ 212 ods. 1 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) postupom bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie odporcu nie je dôvodné.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 O.s.p.).

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Podľa § 250m ods. 1 a ods. 2 O.s.p. konanie sa začína na návrh, ktorým je opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu. Návrh sa podáva na príslušnom súde v lehote tridsiatich dní od doručenia rozhodnutia, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje niečo iné. Návrh je podaný včas aj vtedy, ak bol podaný v lehote na orgáne, ktorý vydal rozhodnutie. Ak rozhodnutie neobsahuje poučenie o opravnom prostriedku alebo ak obsahuje nesprávne poučenie, možno ho napadnúť do šiestich mesiacov od jeho doručenia.

Podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z., centrum rozhodne o žiadosti do 30 dní od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa náležitosti podľa odseku 1; túto lehotu nemožno predĺžiť. Proti rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na príslušný krajský súd; o tomto centrum žiadateľa náležite poučí v odôvodnení rozhodnutia.

Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) (ďalej len „správny poriadok“) dôležité písomnosti, najmä rozhodnutia, sa doručujú do vlastných rúk adresátovi alebo osobe, ktorá sa preukáže jeho splnomocnením na preberanie zásielok.

Podľa § 24 ods. 2 správneho poriadku ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze sp.zn. II. ÚS 65/2010-49 zo dňa 27. októbra 2010

uviedol, že „... Využitie fikcie doručenia podľa poslednej vety citovaného ustanovenia § 24 ods. 2 správneho poriadku prichádza do úvahy iba v prípade splnenia všetkých týmto ustanovením stanovených zákonných predpokladov, t.j. preukázanie skutočnosti, že adresát zásielky určenej do vlastných rúk sa v čase jej doručovania v mieste doručovania aj skutočne zdržoval, a teda mal aj reálnu možnosť dozvedieť sa o pokusoch poštového doručovateľa predmetnú zásielku mu doručiť (napr. stanovisko uverejnené v periodiku Zo súdnej praxe č. 4/2001), tiež preukázanie, že poštový doručovateľ dodržal postup pri doručovaní zásielky adresovanej do vlastných rúk, pretože ak napr. poštový doručovateľ po prvom neúspešnom doručovaní zásielky určenej do vlastných rúk zásielku ihneď uložil na pošte bez toho, aby sa pokúsil ju doručovať opakovane po tom, ako o tom adresáta vhodných spôsobom upovedomil, nemôže dôjsť k naplneniu zákonných podmienok na uplatnenie fikcie doručenia (napr. Výber rozhodnutí a stanovísk najvyššieho súdu 1/1971, Zborník stanovísk, správ a rozhodnutí a stanovísk najvyššieho súdu č. 52/1996). Obdobne, ak doručienka zásielky určenej adresátovi do vlastných rúk, ktorá bola uložená na pošte, obsahuje iba jeden podpis poštového doručovateľa, nemá povahu verejnej listiny, pretože neobsahuje všetky predpísané náležitosti (C.H. BECK č. RNs C 155/2001). V prípade náhradného doručovania je uvedeným ustanovením konštruovaná právna fikcia, že účinky doručenia písomnosti nastanú ex lege po uplynutí stanovenej doby aj voči tomu, kto písomnosť fakticky neprevzal. Právna fikcia je právno-technický postup, pomocou ktorého sa považuje za existujúcu situácia, ktorá je zjavne v rozpore s realitou a ktorá dovoľuje, aby z nej boli vyvedené odlišné právne dôsledky než tie, ktoré by plynuli iba z konštatovania faktu. Účelom fikcie v práve je posilniť právnu istotu. Právna fikcia, ako nástroj odmietnutia reality právom, je nástrojom výnimočným, striktno určeným pre naplnenie tohto jedného z hlavných ústavných postulátov právneho poriadku v podmienkach právneho štátu. Aby mohla právna fikcia svoj účel naplniť (dosiahnutie právnej istoty), musí rešpektovať všetky náležitosti, ktoré s ňou zákon spája. Ak nie sú všetky právne náležitosti splnené, súd nie je oprávnený naplnenie fikcie konštatovať. V zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy možno štátnu moc uplatňovať len v prípadoch a stanovených medziach spôsobom, ktorý ustanoví zákon (m.m. I. ÚS 119/07).“

Najvyšší súd preskúmal rozhodnutie a postup krajského súdu v intenciách podaného odvolania, t.j. najvyšší súd skúmal včasnosť podania opravného prostriedku proti rozhodnutiu odporcu.

Z obsahu administratívneho spisu senát odvolacieho súdu zistil a zároveň má za preukázané, že odporca doručoval napadnuté rozhodnutie sp.zn. 5708/2013 Ev.č. 34095/2013 zo dňa 01.08.2013 prostredníctvom pošty a poštového doručovateľa. Prvý neúspešný pokus o doručenie zásielky s výzvou o opakované doručenie bol vykonaný dňa 05.08.2013. Opakované doručenie bolo vykonané dňa 06.08.2013 a následne, v ten istý deň, t.j. 06.08.2013 bola zásielka uložená na pošte. Navrhovateľ si zásielku osobne prevzal dňa 24.08.2013.

Odporca je toho názoru, že na doručenie zásielky navrhovateľovi je nutné aplikovať fikciu doručenia, a teda zásielku považuje za doručенú dňom 09.08.2013, na základe čoho má za to, že navrhovateľ podal opravný prostriedok oneskorene.

Citované ustanovenie § 24 ods. 2 správneho poriadku zakotvuje inštitút tzv. „náhradného doručenia do vlastných rúk“. Predpokladom takéhoto postupu je však skutočnosť, že adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, nebol zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje a zároveň zanechanie dvoch upovedomení, z ktorých prvé upovedomenie je pokusom o ďalšie osobné doručenie a druhé upovedomenie je oznámením o uložení zásielky. Oznámenie o ďalšom osobnom doručení musí obsahovať deň a hodinu opakovaného doručenia. Obe upovedomenia sa vykonajú vhodným spôsobom. Predpokladom však je skutočnosť, že adresát sa môže k písomnosti dostať obvyklým spôsobom. V takom prípade, pokiaľ si adresát zásielku do troch dní od jej uloženia nevyzdvihne, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, a to aj za predpokladu, že sa adresát o uložení svojej zásielky nedozvedel.

Na základe vyššie uvedeného najvyšší súd konštatuje, že na uplatnenie inštitútu náhradného doručenia musia byť kumulatívne splnené všetky podmienky dané ustanovením § 24 ods. 2 správneho poriadku,

čo však v tomto prípade nenastalo. Z obsahu predmetnej zásielky, ani z administratívneho spisu nevyplýva, že bol navrhovateľ informovaný o opakovanom doručovaní zásielky - o čase a termíne, keď sa opakované doručenie zásielky s rozhodnutím, uskutoční. Bez splnenia tejto zákonnej podmienky potom nemožno súhlasiť s odporcom, že v tomto prípade prišlo k fikcii doručenia.

V prípade, že adresát zásielky, v tomto prípade navrhovateľ, si zásielku osobne prevezme na pošte, je vylúčené aplikovať inštitút náhradného doručenia. Takýto postup by bol v rozpore s účelom a zmyslom ustanovenia upravujúceho inštitút náhradného doručenia, ako aj v rozpore s princípom právnej istoty.

Odvolací súd v súlade s citovanými ustanoveniami správneho poriadku, O.s.p. a zákona č. 327/2005 Z.z., ako aj v súlade s citovaným nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky záverom konštatuje, že zásielka obsahujúca rozhodnutie odporcu bola navrhovateľovi doručená dňa 24.08.2013, a teda zákonná 15-dňová lehota na podanie opravného prostriedku mu začala plynúť dňa 25.08.2013, posledný deň lehoty pripadol na 08.09.2013, čo bola nedeľa, posledným dňom bol najbližší pracovný deň, t.j. 09.09.2013. Navrhovateľ podal opravný prostriedok na poštovú prepravu dňa 09.09.2013, teda v zákonom stanovenej lehote.

Odvolací súd vyhodnotil rozsah a dôvody odvolania vo vzťahu k napadnutému rozsudku Krajského súdu v Košiciach po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu a dospel k záveru, že s odvolacími námietkami odporcu sa nemôže stotožniť. Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku skonštatoval, že navrhovateľ podal opravný prostriedok včas, s čím sa odvolací súd stotožňuje, a teda odvolaniu odporcu nie je možné vyhovieť. Krajský súd je pri preskúmvaní rozhodnutia a postupu správnych orgánov viazaný rozsahom a dôvodmi uvedenými v návrhu.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu odporcu nevyhovел a s prihliadnutím na všetky individuálne okolnosti daného prípadu rozsudok Krajského súdu v Košiciach ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., § 250l ods. 2 O.s.p. a § 250k ods. 1 O.s.p. Navrhovateľ bol v konaní úspešný, preto mu súd právo na náhradu trov odvolacieho konania priznal, avšak z obsahu spisu najvyšší súd zistil, že navrhovateľovi trovy v odvolacom konaní nevznikli, preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.